

Zonder ingrijpen is pensioenstelsel niet houdbaar

Column
Wim Boonstra

gezamenlijke Nederlandse pensioenfondsen nog nooit zo groot was als op dit moment. Met een totaal van meer dan 100% van het bruto binnenlands product beschikt Nederland over een van de grootste pensioenvermogens ter wereld.

De pensioensector blijft dan ook onvermoeibaar hameren op de stelling dat het echte probleem zit bij de lage en sterk schommelende rekenrente. Als deze weer kan worden verhoogd tot 4%, is er geen vuiltje meer aan de lucht. Want bij een wat hogere disconteringsvoet neemt de constante waarde van de verplichtingen lekker snel af.

De pensioenfondsen hebben gelijk als ze wijzen op de volatilititeit van de rekenrente. Er is in deze krant al meermalen terecht op gewezen dat het nogal onzinnig is om zeer langlopende verplichtingen tegen een sterk schommelend markttarief te waarderen. De pensioensector laadt echter de schijn op zich om steeds de gemakkelijkste weg te

willen kiezen. Nu willen ze terug naar een vaste rekenrente van 4%, maar toen de marktrente daar boven lag, wilden ze maar wat graag overstappen op die hogere marktrente.

Wat mij betreft is het dan ook beter om de rekenrente maar op een laag niveau vast te stellen en de echte problemen op te lossen. Die zijn namelijk van een geheel andere orde en hoe eerder ze worden aangepakt hoe beter. Ons stelsel van oudedagsvoorzieningen is ooit ingericht om mensen op 65-jarige leeftijd bij uittreding uit het arbeidsproces van een inkomen te voorzien, en wel voor een periode van gemiddeld zeven jaar, de levensverwachting bij pensionering. Daarop was niet alleen de AOW, maar ook de

Langer doorwerken bij gelijkblijvend eindpensioen heeft voorkeur gezien de levensverwachting

opbouw van aanvullende pensioenrechten gebaseerd.

Sindsdien is dit stelsel in een ongelukkige schaarbeweging terechtgekomen. Aan de ene kant gingen mensen steeds korter werken, waardoor de feitelijke leeftijd bij uittreding steeds vroeger kwam te liggen, aan de andere kant schoof de levensverwachting steeds verder op. De inactieve periode na het werkzame leven werd al met al steeds langer. Als je dit zo ziet gebeuren en je herinnert je ook nog eens hoe pensioenfondsen in de loop der tijd werden geconfronteerd met afroming van 'overtollige vermogens', premievrije jaren en misbruik voor de financiering van vervroegde uittreding is het een waar mirakel dat het stelsel het zo lang heeft volgehouden.

Het is als het ware uitgewoond en we weten natuurlijk ook al lang dat het zo niet houdbaar is. Maar dan komt het aan op daadkracht bij de beleidsmakers en dan gaat het dus mis. Bij de AOW is het probleem doorgerold naar

latere generaties via het AOW-nepsparafonds. En de pensioenfondsen willen het graag nog een paar jaar uitzingen met een hogere rekenrente. Dan mogen de bestuurders van de toekomst straks het slechte nieuws gaan vertellen.

Er zijn maar drie echte opties. Meer sparen, langer doorwerken, of lagere pensioenuitkeringen. Of een combinatie van die drie natuurlijk.

Gezien de hogere levensverwachting heeft langer doorwerken bij een gelijkblijvend eindpensioen veruit de voorkeur. Aan het einde van de volgende kabinetsperiode moet de pensioenleeftijd bij voorkeur op zeventig jaar staan, met zicht op verdere verhoging. Zo niet, dan kan nu al worden geconcludeerd dat het wat de pensioensector betreft verloren jaren worden. En zijn straks de problemen alleen maar groter.

.....
**Wim Boonstra is chief econo-
mist van Rabobank.**

Het zal slechts weinigen zijn ontgaan dat onze pensioenfondsen in zwaar weer verkeren. Door een combinatie van factoren zijn de dekkinggraden in het algemeen fors gedaald. Ook de fondsen die nog niet in de gevaarzone zitten, zien de bui al hangen. Het lijkt een kwestie van tijd voor ze allemaal in hetzelfde schuitje zitten.

Het paradoxale van de situatie is dat het belegd vermogen van de

